

Sonja Iltanen ja Jukka Keronen

www.valli.fi/moni-ika

Paremmman vanhuuden puolesta.
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry

Sosiaalinen turvallisuus ikääntyessä

- Sosiaalseen turvallisuuteen kuuluvat osallisuus, osallistuminen ja vuorovaikutus. Ihmisen perustarve on kuulua joukkoon ja johonkin yhteisöön. ([OPH](#))
- Ikääntyminen voi lisätä turvattomuuden tunteita, jos esimerkiksi kokee yksinäisyyttä tai jää vaille tukea.
- Entä kun iäkäs ihminen kuuluu vähemmistöön?
 - Aiemmat kokemukset: esimerkiksi maahan muuttaminen kriisialueilta, sateenkaariseniorien leimaaminen lainsäädännössä rikollisiksi tai sairaiksi
 - Nykyään kohdatut ennakkoluulot ja ulossulkeminen: polarisoituva keskustelu ja asenteet, maailmanpolitiikan vaikutukset
 - Kokemukset ovat yksilöllisiä!

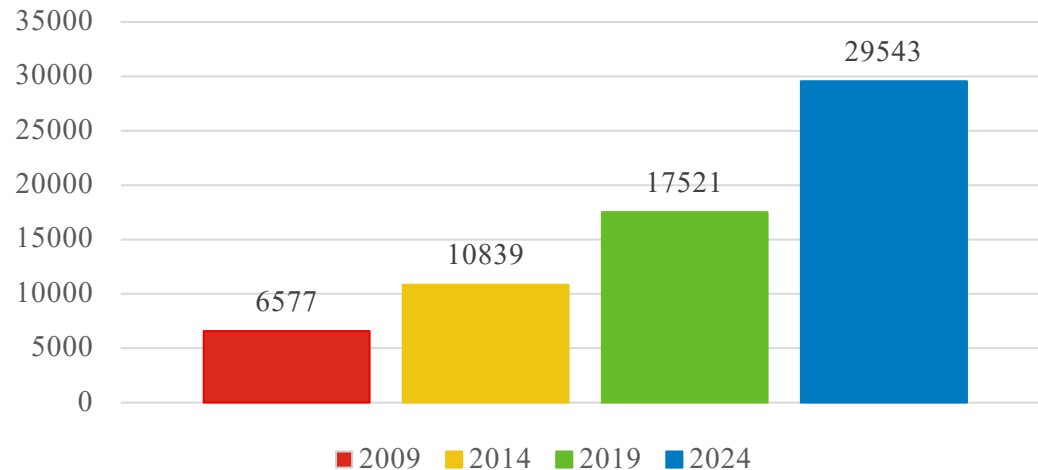

Kuva: Jutta Kivilompolo

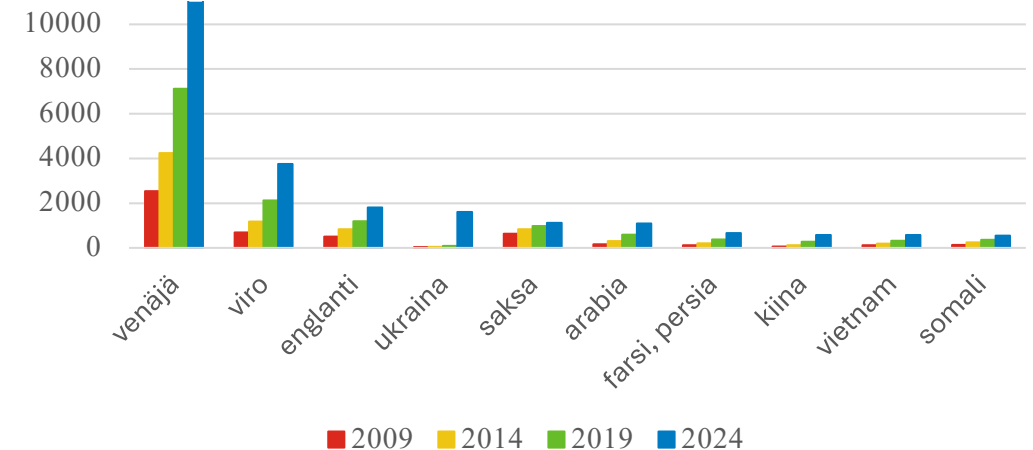
Kuinka paljon vähemmistöihin kuuluvia on?

- Kielivähemmistöihin kuuluvien iäkkäiden määrä kasvaa nopeasti. Kasvu kiihtyy uusien lukumäärältään suurempien ikäluokkien ikääntyessä.
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluu 4-10 %. Yli 65-vuotiaiden joukossa voi laskea olevan vähintään 53 000 sateenkaarisenioria (väestötiedot 2024).

Yli 65-vuotiaiden kielivähemmistöihin kuuluvien määrä

Yli 65-vuotiaiden kielivähemmistöihin kuuluvien määrä kieliryhmittäin

Mitä kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvat kertovat?

- Omassa kulttuurissa iäkkäistä halutaan huolehtia ja iäkkäitä arvostetaan, käytännössä ei aina toteudu
- Haasteita palveluiden käytössä: järjestelmä vaikea hahmottaa, kieli, pienituloisuus, digi- ja puhelinasiointi
- Ohittamisen ja syrjinnän kokemuksia palveluissa, ennakkoluuloja arjessa
- Ihminen ikääntyy yksilönä myös vähemmistössä
- Toivotaan kohtaamisen mahdollisuuksia omankielisten ja kantasuomalaisten kanssa

”Siinä on tasa-arvoa, että kaikkia kohdellaan yksilöllisesti. Ei syrjitä ulkonäön tai uskonnon perusteella.”

Kieli- ja kulttuurivähemmistöjen kokemuksia Suomessa vanhenemisesta

Sonja Iltanen ja Jukka Keronen

Iltanen, Sonja ja Keronen, Jukka 2025. Kieli- ja kulttuurivähemmistöjen kokemuksia Suomessa vanhenemisesta. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLIry

Mitä sateenkaariseniorit kertovat ?

- Tärkeintä olisi saada elää rauhassa omana itsenään
- Kokemuksia identiteetin piilottamisesta, syrjinnästä, väkivallasta
- Tulevaisuus hoitokontekstissa mietityttää: asukkaiden ja henkilökunnan asenteet, varautumista henkiseen ja fyysiseenkin väkivaltaan

”Mä toivon, että meihin suhtaudutaan ihan tavallisina ihmisinä, koska me ei olla mitään muuta. Me eletään tavallista arkea.”

”Päättäjien on ymmärrettävä se, että meillä on tää oma historia takana. Historia, jossa me ei olla oltu olemassa, eikä me olla uskallettu olla olemassa. Ja nyt me ollaan. Sen takia meidän täytyy saada hyvin turvallinen vanhuus. Vähintään sellanen, mitä muutkin ikääntyneet saavat.”

Kuva: Jutta Kivilompolo

Mitä vanhusneuvostoissa voidaan tehdä?

- [Kysely vanhusneuvostoille 2024](#): Vanhusneuvostojen jäsenet pitävät moninaisuuden huomioimista tärkeänä ja haluavat lisää tietoa vähemmistöihin kuuluvien tilanteesta
- Vastaa tänäkin vuonna kyselyyn!

- Hanki lisää tietoa

[Moninaisuustesti.fi](https://moninaisuustesti.fi)

[Iäkkäiden moninaisuus -tietoiskut YouTubessa](#)

Moninaisuus kysely 2025

<https://link.webpolsurveys.com/s/moninaisuuskysely2025>

Mitä vanhusneuvostoissa voidaan tehdä?

Selvitys ikääntyneiden moninaisuudesta hyvinvointialueiden suunnitelmissa (2025)

- Ikääntyneiden moninaisuus näkyy vaihtelevasti hyvinvointialueiden suunnitelmissa.
- Selvityksessä suositellaan
 - 1) Kirjaamaan suunnitelmiin ikääntyneiden moninaisuus, yhdenvertaisuuden edistäminen ja vähemmistöjen huomioiminen
 - 2) Huomioimaan suunnitelmissa maahan muuttaneet, kansalliset vähemmistöt, seksuaalivähemmistöt ja sukupuolivähemmistöt

Pohdittavaksi kuntien ja hyvinvointialueiden vanhusneuvostoihin

- Voiko kokoonpanossa ottaa huomioon moninaisuutta enemmän?
- Voiko vähemmistöryhmiin kuuluvia kutsua kertomaan itselleen tärkeistä asioista?
- Miten vanhusneuvostot voivat tukea moninaisuuden huomioimista hyvinvointialueiden suunnitelmissa?

#IäkkäidenMoninaisuus
#VanhenevatVähemmistöt
#Moninaisuusvinkki

Kiitos, otathan yhteyttä!

Moni-ikä -hanke

Jukka Keronen, vastaava hankesuunnittelija, 050 346 5907

Sonja Iltanen, hankesuunnittelija, 050 390 4079

etunimi.sukunimi@valli.fi

www.valli.fi/moni-ika

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry on valtakunnallinen vanhusalan kehittäjä- ja asiantuntijajärjestö. Tuomme kuuluviin järjestölähtöisen vanhustyön ja vanhojen ihmisten äänen sekä luomme ja ylläpidämme alan verkostoja. Tuemme toiminnassamme ikääntyneiden moninaisuutta, osallisuutta ja teknologiavalmiuksia sekä kannustamme sukupolvien väliseen yhteistyöhön.

valli.fi

Paremmen vanhuuden puolesta.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry